

Prinsjesdag: arbeidsmarkt

Vereniging voor Pensioenrecht

26 september 2018

Emmie Lewin

Regeerakkoord 2017 – Vertrouwen in de toekomst

Rijksoverheid

We willen dat meer Nederlanders in hun dagelijks leven ervaren dat het beter gaat.

Het kabinet gaat daarvoor het volgende doen:

Investeren in Veiligheid en Politie

Investeren in Onderwijs en Onderzoek

Vakmensen verdienen meer ruimte, ondersteuning en waardering

Investeren in de Zorg

Investeren in Defensie

Investeren in voorzieningen voor iedereen

Forse lastenverlichting voor middengroepen en bedrijven

Nieuwe balans tussen mensen met een vaste baan en zzp'ers

Werken gaat meer lonen

Hervorming pensioenstelsel, zodat er meer keuzevrijheid komt

Bouw van nieuwe woningen stimuleren

Zekerheid en kansen in een nieuwe economie

Forse verlaging CO₂-uitstoot in EU-verband

Afspraken over sluiten kolencentrales

We maken werk van een ambitieus klimaatbeleid

Vergroening belastingstelsel en verduurzaming bebouwde omgeving

Gebruik nieuwe energiebronnen

Nederland wordt duurzaam

Jongeren leren over onze geschiedenis

Concrete oplossingen in EU-verband

Internationaal zelfbewust opereren

Werken aan vrede en veiligheid in NAVO en VN

Meer ontwikkelingshulp, ook voor oorzaken migratie

Nederland: herkenbaar in de wereld

Zo maken we dit land samen sterker en beter voor iedereen.

Regeerakkoord 2017 - Vertrouwen in de toekomst

Plannen kabinet voor 2019

Een overzicht van de plannen voor 2019, die het kabinet-Rutte III op Prinsjesdag heeft gepresenteerd.

Arbeidsmarkt en pensioenstelsel

De werkloosheid is op het laagste punt in zeventien jaar. Toch komen nog veel mensen er niet tussen op de arbeidsmarkt (ouderen, migranten, arbeidsbeperkten). Daarnaast verandert de arbeidsmarkt, sommige regels en instituties knellen. Het kabinet werkt daarom aan een evenwichtiger arbeidsmarkt en toekomstbestendig pensioenstelsel. Met de wet Arbeidsmarkt in Balans - die dit najaar naar de Tweede Kamer gaat - wordt het voor werkgevers aantrekkelijker om mensen een vaste baan te geven.

Agenda voor de toekomst

Klimaatakkoord

Arbeidsmarktwetgeving

Pensioenakkoord

Maatregelen woningmarkt, internationaal en financiële markten

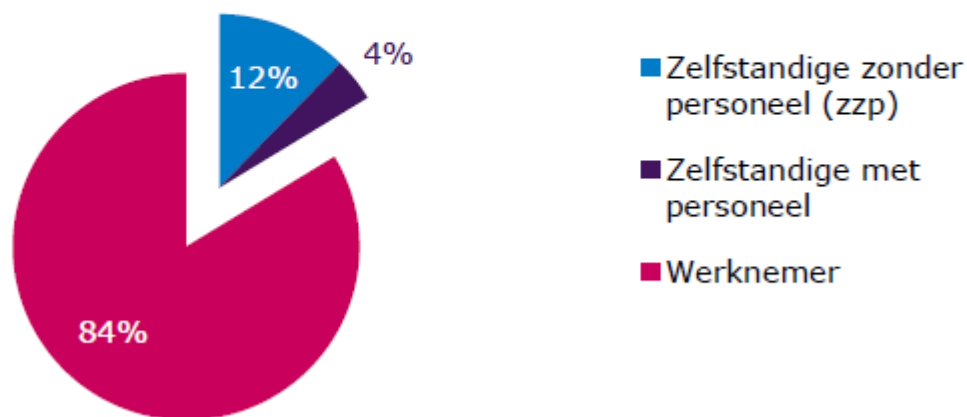
“Het wetsvoorstel Arbeidsmarkt in balans heeft als doel dat het voor werkgevers minder risicovol wordt mensen een vast contract aan te bieden. De regering wil daarnaast schijnzelfstandigheid tegengaan. Zzp’ers die bewust kiezen voor het ondernemerschap wordt niets in de weg gelegd.”

- Rechtspositie oproepkrachten en payrollwerknemers versterken
- Vast contract aantrekkelijker maken
- Minder financiële voordelen zelfstandigheid
- Duidelijkheid of er een dienstverband is
- Schijnzelfstandigheden en concurrentie op arbeidsvoorwaarden tegengaan
- Onderkant: verplicht arbeidsovereenkomst
- Bovenkant: zekerheid over zelfstandigheid
- Verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid bevorderen
- *Commissie voor fundamenteel onderzoek: sluit arbeidsrecht, sociale zekerheid en fiscaliteit nog aan bij economie en maatschappij?*

Uit het blauwe boekje (1)

Ongeveer 12% van de werkenden is zzp'er...

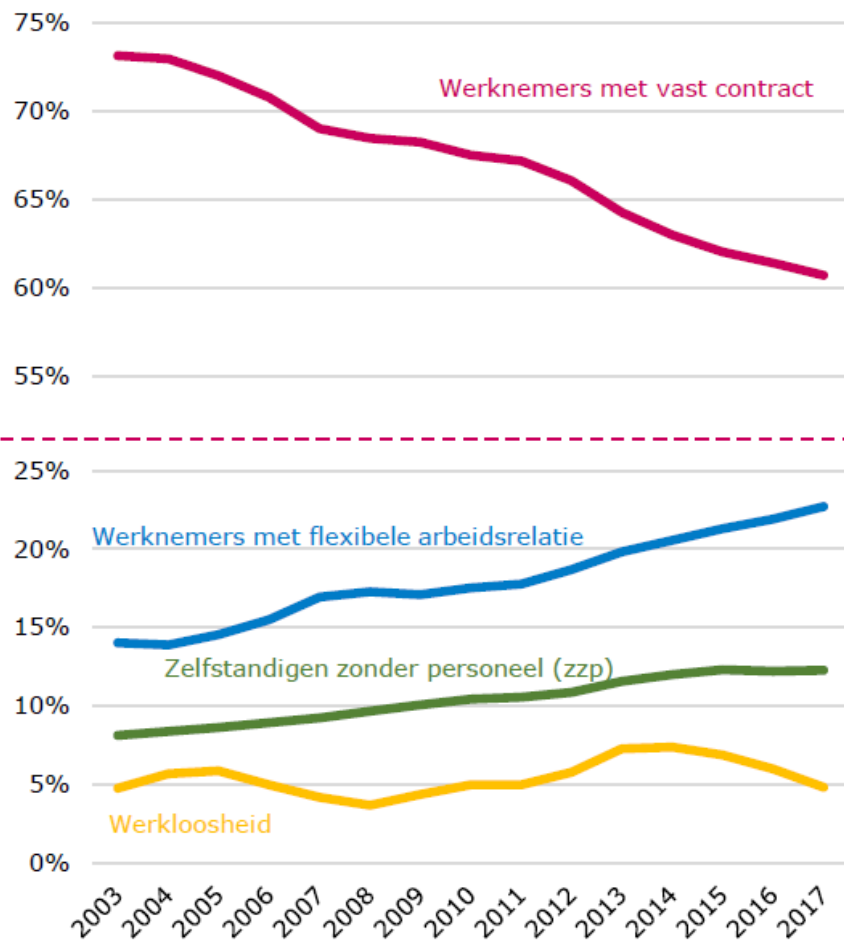
1.2.7. Aandeel zelfstandigen, 2017

Positie in de werkkring		
<i>Werknemer</i>	7 154 000	83,4%
Werknemer met vaste arbeidsrelatie	5 206 000	
Werknemer met flexibele arbeidsrelatie	1 948 000	
<i>Zelfstandige</i>	1 425 000	16,6%
Zelfstandige zonder personeel (zzp)	1 055 000	
Zelfstandige met personeel	342 000	
Meewerkend gezinslid	29 000	

...een aandeel dat is toegenomen...

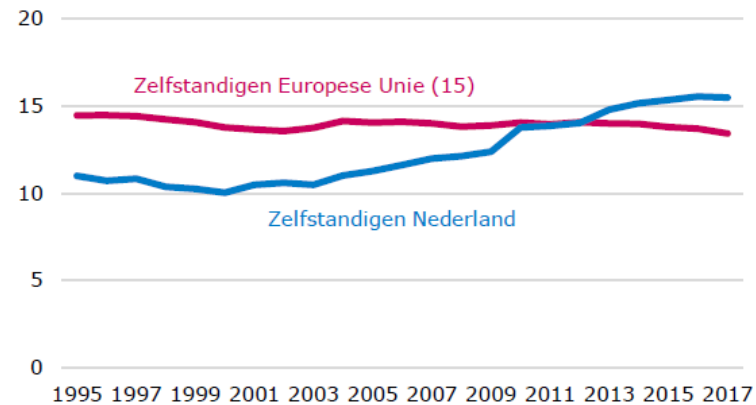
1.2.8. Soorten arbeidsrelaties

Uit het blauwe boekje (3)

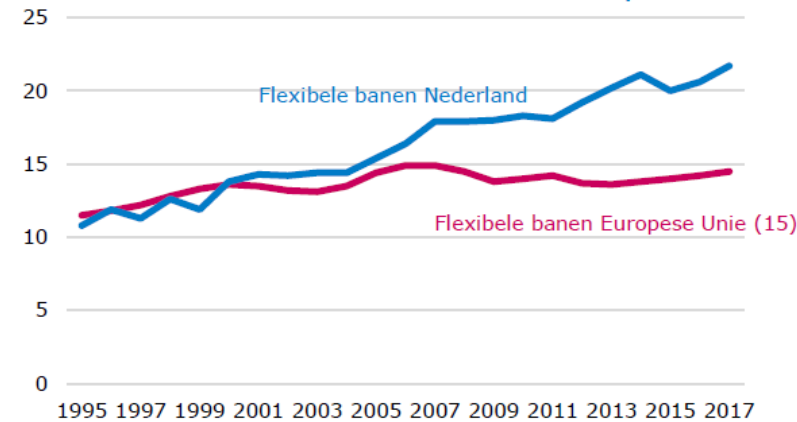
...en sneller groeit in Nederland dan het Europees gemiddelde.

1.2.9. Aandeel zelfstandigen Nederland en Europese Unie

Bron: Eurostat

1.2.10 Aandeel flexibele banen Nederland en Europese UNie

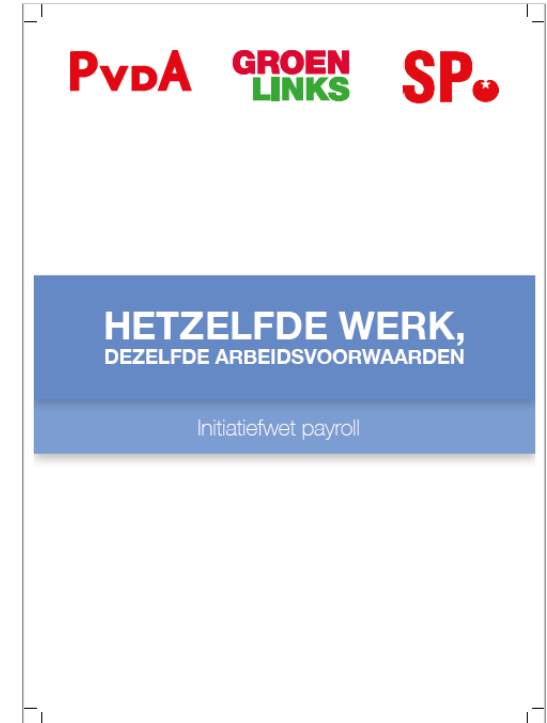
Bron: Eurostat

Te onderscheiden groepen met verschillende pensioenposities: flexibele banen en zelfstandigen

- Tijdelijk contract (werknemer)
  - Vaak zelfde pensioenregeling/verplichtstelling als vaste werknemer
  - Van afkoop klein pensioen naar automatische waardeoverdracht
- Uitzendkracht (werknemer)
  - StiPP
  - Aandachtspunten: wachttijd, kwaliteit, level playing field
- Payroll (werknemer)
  - Initiatiefwet PvdA, GroenLinks en SP november 2017
  - Wet Arbeidsmarkt in Balans
- Schijnzelfstandigen (werknemers)
  - Moet blijken uit feitencomplex
  - Tegengaan
- Zelfstandigen
  - Uitgangspunt nu eigen verantwoordelijkheid

- Pensioen gelijkwaardig aan pensioen van werknemers in gelijke/gelijkwaardige functies bij dezelfde opdrachtgever of in dezelfde sector
- Zelfde opbouw, geen verschil in wachttijd
- Zelfde BPF of actuarieel gelijkwaardige regeling
- Vaste werknemers geen pensioen? Dan StiPP
- Naar een pensioenplicht voor payroll ?!

Onderwerpen:

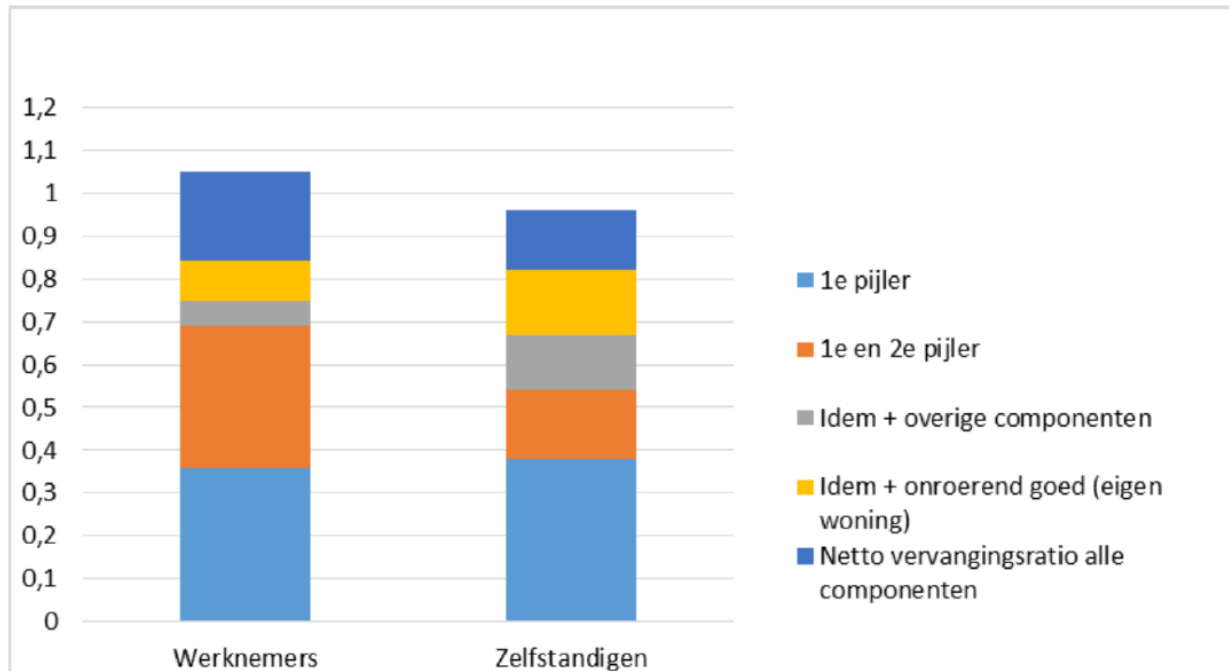
- Flexibele arbeid, o.a, ketenbepaling, oproepkrachten
- Ontslagrecht
- WW premie-differentiatie
  - NB opheffing sectorcodes? In gebruik voor handhaving verplichtstellingen

Payroll (2 à 3% totaal aantal banen):

- Voorkomen concurrentie op arbeidsvoorwaarden
- Zelfde arbeidsvoorwaarden als vaste werknemer
- Uitzondering pensioen: niet gelijk maar adequaat
  - Aansluiting bij BPF sector
  - Adequaat als bij AMvB geregeld
  - Opdrachtgever geen pensioen? Dan recht op StiPP.
- Naar een pensioenplicht voor payroll ?!

- onderscheid werknemer – zelfstandige vervaagt
- huidig beleidskader achterhaald
- fundamentele herijking nodig

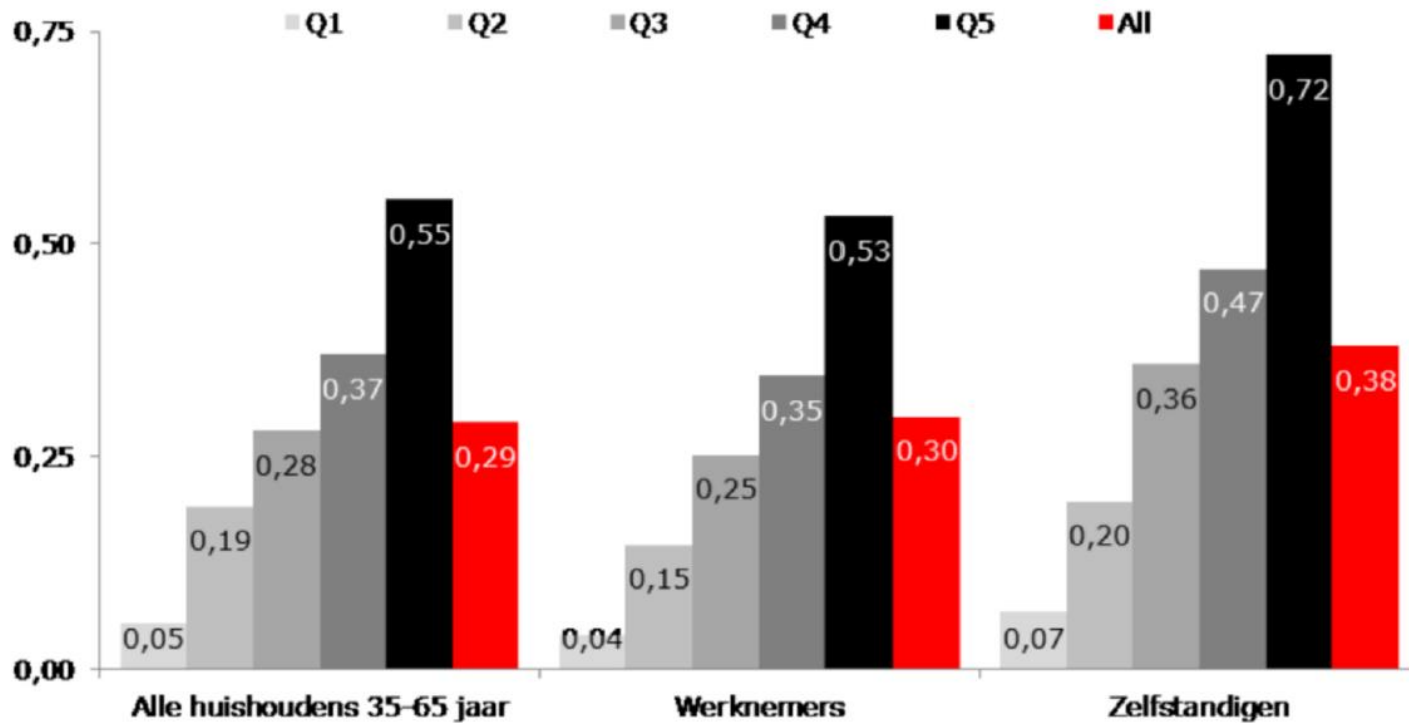
Werknemers vs zelfstandigen

Voldoende inkomensvervanging?

Bron: Marike Knoeff

< 70%

Een vloed van eerdere rapporten over zelfstandigen

2015	ILO	vast en flex gelijk behandelen geen uitholling; iedereen beschermen
2015	IBO	institutionele verschillen
2016	Perspectiefnota	pensioen inclusiever
2016	CPB	verschillen in kosten en risico's geen woorden maar daden
2016	RvS (prinsjesdag)	analyse duidelijk; urgent probleem; niet langer uitstellen
2017	Europese Cie	ongeacht aard en duur arbeidsrelatie wn & zzp recht op sociale bescherming
2017	DNB	Flex drukt lonen, vergroot winsten
2018	Europese Cie	Landenrapport NL, idem Adequacy report: actie rond vast en flex gewenst
2018	OESO	Arbeidsmarkt inclusiever; geen overdreven stimulansen zelfstandigen
2018	Vakcentrales	ZZP als belangrijk onderdeel pensioenakkoord

- Snellere groei aantal zzp-ers in NL dan in omliggende landen.
Verklaring: institutionele verschillen
- Zzp-ers en werknemers lijken op elkaar.
Institutionele verschillen kosten de maatschappij geld.
- Verschil in bescherming tussen zzp-ers en werknemers.
Logischer: verschil tussen kwetsbaar en zelfredzaam
- Verschillen lokken schijnconstructies uit.
Kosten voor controle en opsporing.
- Verkleinen verschillen

Geïnterpreteerde mogelijkheden voor maatregelen:

1. Zelfstandigen moeten deelnemen in een BPF
2. Voorwaardelijke fiscale ondernemersfaciliteiten
3. Opt-out regeling voor zelfstandigen
4. Opt-in regeling voor zelfstandigen
5. Aanpassingen vrijwillige voortzetting
6. Pensioenplicht voor alle werkenden met vangnetregeling
7. Zorgverzekeringsmodel
8. Generieke verhoging AOW
9. Arbeidsinkomengerelateerd basispensioen

Veel rapporten verschenen

- breder dan pensioen alleen

Veel achtergrondinfo verzameld

- kenmerken, heterogeniteit, inkomens/vermogenssituatie

Veel opties voor mogelijkheden verzameld

Geen knoop doorgehakt

Tussenconclusie: meer gelijke behandeling als sleutel

- Er zijn grote verschillen in de behandeling van werknemers en zelfstandigen
- Dit stimuleert het werken met/als (schijn)zelfstandigen:
  - goedkoper voor opdrachtgever en/of
  - loont beter voor de werkende
- Dit gaat ten koste van de sociale bescherming van (een deel van) deze groep op lange termijn
- En op den duur ook ten koste van de sociale bescherming van werknemers
- Noodzaak loslaten uitgangspunt: bescherming werknemer, eigen verantwoordelijkheid zelfstandige
- Vandaar het advies RvS en het voorstel voor een Commissie in de Miljoenennota

Huidige wettelijke opties in het tweedepijlerpensioen voor zzp-ers

1. Beroepspensioenfondsen

- Vb. huisartsen, loodsen

2. Vrijwillige voortzetting

- Alleen na voorafgaand dienstverband
- Maximaal 10 jaar
- Maximum huidig inkomen en laatst in loondienst verdiende inkomen

3. Verplichtstelling bij een bedrijfstakpensioenfonds

- Vb. schilders (bij BPF schilders) en stucadoors (bij BPF bouw)
- Oorsprong verplichtstelling: level playing field in de landbouw tussen zelfstandige landarbeiders en in loondienst

Hoe verder met pensioen?

Praktijk:

- Voor vrijwillige voortzetting weinig individueel animo

(In lijn met internationaal onderzoek naar kennis van, belangstelling voor en actiegeneigdheid rondom pensioenzaken)
- Voor verplichte aansluiting weinig maatschappelijk draagvlak

Wens Pensioenfederatie:

Experimenteren met auto enrollment met opt-out

Belangstellende pilot groepen staan klaar.

Pensioenplicht voor payroll werknemers voet tussen de deur?

ACH DE ARBEIDSMARKT DAAR WIL JE TOCH NIET WERKEN

neef
Karel
van *Loesje*

Postbus 1045

6801 BA Arnhem

www.loesje.nl